

Как намират площи за залесяване в ДГС – Разград

Докато пътуваме из територията на Държавното горско стопанство – Разград (СЦДП), виждаме как всяко кътче от плодородната земя на Лудогорието е отредено за конкретна цел и рядко има незалесена или пустееща земя. Огромните житни блокове вече са ожънати, на много места зеленят есенниците, гората започва да се облича в есенната си премяна, преливаща в топли жълто-червено-кафеникави цветове. Посреща ни лесовъдът инж. Атанас Димитров, чиято отговорност в Стопанството е изпълнението на нелеката в днешно време задача да създава и отглежда нови гори. Оказва се, че самият Разград е заобиколен от общински гори, а държавните са в крайните граници на Стопанството.

Разбира се, както всяко горско стопанство, така и Разградското има определен план за залесяване. Инж. Димитров отбелязва, че „ако се справиш добре, следващата година ти го завишават“. Горите на територията на ДГС – Разград, заемат 8701.4 декара. За тази година предвидените залесявания по ГСП са 62 дка, а по годишен план за изпълнение – 22 дка (в предишните години те са по 113 дка по ГСП, а най-голямото постижение е 239 дка). Може и да не са много последните залесявания, но тук ще разкрием целта на посещението ни, а тя е да разберем как в този регион се намират площи за залесяване и какво става с тях?

Както споменахме, в Лудогорието всяко късче земя е ценно и борбата е за... сантиметрите до браздата. Земеделските производители усвояват дори пътищата, а някои навлизат в горски и други територии. Тоест ясно е, че площите за нови гори се намират трудно. Но самото им намиране също не е самоцел на Стопанството, защото тук държат на качеството на залесяването. Решението на екипа на ДГС – Разград, е да имат собствена бригада по ЛКМ, която работи целогодишно. Тя се състои от 7 работници и този малък колектив сякаш не познава трудности в работата – на всеки нов обект удвоява грижите си за успешно залесяване и прихващане на фиданките.

В миналото в Лудогорието на многобройните стада селскостопански животни са били нужни обширни площи за пасищата и отглеждането. Парковите пасища са характерни за този район, като

Инж. Атанас Димитров в културата върху бивши обработваеми площи в отдел 298 „у“, землище на с. Гороцвет

обширни, силно разреждени гори са предоставяли на стадата голямо количество тревна растителност, сянка и прохлада през лятото. Тези площи, свръхексплоатирани в миналото, са утъпкани от множеството копита и силно зачимени, което не дава възможност дъбовият жълд да пробие и пусне коренче. Немалко територии са завзети от храстова растителност. През последните години в Североизточна България се наблюдава и трудното възобновяване на дъбовите и церовите насаждения.

И четирите обекта, които посетихме, са в община Лозница. Първият обект е до с. Градина – парково пасище в отдел 329, с площ над 200 дка, покрита с нехомогенна растителност от единични високи дървета от цер, зимен дъб, круша, габър и гъста непроходима стена от

глог, трънка, клек и шипка. Бригдата на ДГС – Разград, е успяла да се справи с трънливите съперници на гората и е оставила само високите крушови дървета. Мястото сега изглежда като добре поддържана овощна градина, където след есенната почвоподготовка напролет ще се залесява с цер. Същите грижи са положени в съседния терен, в който вече се наблюдават растежът и укрепването на церовия подраст, който, закрилян от короните на старите дървета, се развива буйно и бързо. Тук е част от представителните образци от липови – емблемата на Стопанството, и габъррови насаждения. Те се използват за семенни бази и наблюдаване на растежа и производителността на двата вида. Ако съдим по тях, след години и новозалесените площи на инж. Димитров и бригадата ще

бъдат също толкова успешни.

Вторият обект е в землището на с. Студенец, където попадаме на цели две стада от овце и кози, които продължават да се възползват от парковите пасища. Инж. Димитров ни показва следи от стари експерименти – разораване с кон и плуг под склопа с цел разкъсване на чима. За жалост, възобновяване няма, но поне горските служители са успели да спрат достъпа на каруци и превозни средства в конкретната територия. Показва ни и борбата със смядликата, която завзема територията под дъбовата гора и не позволява появата на подраст. Залесителите премахват смядликата и в редове подпомагат възобновяването с фиданки, а дъбовият жълъд допълнително дава младо поколение. Виждаме и няколко малки котли с гъст дъбов подраст, където колега лесовъд е правил опити, като премахва по няколко дървета и отваря малки прозорци, които успешно се възобновяват – още един добър експеримент.

Нуждата от допълнителни площи за залесяване налага тяхното намиране и тук влиза използването на GIS технологиите и кадастъра, които разкриват, че често земеделските производители се настаняват в държавните горски площи и ги използват за производство на земеделска продукция. Третият ни обект е именно такава площ в землището на с. Гороцвет, в отдел 298 „у“. Ръководството на ДГС – Разград, провежда разговор и уточнява границите със земеделския производител и след като той прибира реколтата, върху площ от 14 дка е създадена култура с фиданки от

Преди разчистването от храсти и висока трева терените изглеждат по този начин

Площта, изчистена от храстова растителност, преди есенната почвообработка

Фиданки от космат дъб и цер в отдел 343 „у“, които делят обща бразда с пшеница

ясен, явор и липа. Схемата е 3 реда ясен, 1 ред явор и 1 ред липа. Теренът е добре обработен и торен през годините и резултатът е повече от впечатляващ – почти 100 % прихващане, бърз растеж на културата и липса на плевелна растителност. Обектът е ограден с бодлива тел, за да се предпази новозалесената площ от селскостопански животни, а разходите по направата на оградата са оправдани, тъй като не

е имало загуби и не се е наложило попълване на фиданките през трите години след залесяването.

Последният ни обект е в отдел 343 „у“, където борбата за всяко парче земя е повече от видна. И тук територията е била присвоена от земеделски производител, който е влязъл в спор с горските власти за собствеността, но кадастърът е точен и спомога за връщането на площта от 10 дка, която е залесена с космат дъб и цер през есента на 2020 г. и са направени две попълвания. На пръв поглед фиданките липсват, но ги намираме сгъсени във високата трева и плевелната растителност, вече укрепнали. По-видим е обаче опитът за нежелана агролесовъдска система. При обработката на съседната земеделска територия тракторите събарят направената от бригадата на ДГС – Разград, маркировка и от нея остават само едва забележими следи, а пшеницата е засята на последните два реда цер и космат дъб, които въпреки щетите от дисковата брана успяват да оцелеят. Фиданките и ожънатата вече пшеница делят общ ред.

Накрая, благодарни за видяното и разказаното от инж. Атанас Димитров, у когото дори в тези трудни времена не изгасва ентузиазмът на лесовъда да създава зелената премяна на земята ни, научаваме и последното нещо, загърбвано от колегията все по-често. А то е убеждението на инж. Димитров, че желанието за работа и усилията да задържиш качествената работна ръка целогодишно в крайна сметка се отплащат с успех.

Д-р инж. Павел ПАВЛОВ
Снимки: Йордан ДАМЯНОВ